

2. De sædvanlige Fester.

Reformationsfesten højtideligholdtes Torsdagen den 14de November 1901. Talen holdtes af Professor, Dr. phil. Kr. Erslev. Indbydelseskiftet indeholdt en Afhandling af Samme: Frederik IV. og Slesvig. Arvehyldingsakterne af 1721. Med Indholdsoversigt. 130 Sider. 8vo.

Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Torsdagen den 17de April 1902. Universitetets Rektor, Professor, Dr. phil. Vilh. Thomsen holdt Talen. Indbydelseskiftet indeholdt en Afhandling af Samme: Sprogvidenskabens Historie. En kortfattet Fremstilling. 87 Sider. 8vo.

VII. Videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Den botaniske Have.

Botanisk Gartner ved Universitetets botaniske Have *Th. H. J. Friedrichsen* blev efter Ansøgning paa Grund af Alder under 29de Juni 1902 entlediget i Naade og med Pension fra den 31te Oktober s. A. at regne. I Skrivelse af 16de Maj s. A. til Ministeriet anbefalede Konsistorium, at Ansøgningsfristen, naar Embedet blev opslaaet ledigt, af Hensyn til mulige Ansøgere i Udlandet, maatte blive sat nogenlunde rigelig. Om Embedets Besættelse vil blive givet Meddelelse i Aarbogen for 1902—1903.

— Direktøren for botanisk Have meddelte under 7de Maj s. A. Konsistorium, at Mag. sc. C. Raunkiær ønskede at fratræde Pladsen som Assistent ved den planteanatomiske Undervisning fra 1ste September s. A., og at han i Mag. Raunkiærs Sted havde antaget Mag. sc. *Ernst Johannes Schmidt* som Assistent fra sidstnævnte Dato.

2. Det zoologiske Museum.

a. Gaver til det zoologiske Museum.

Fra Museumsraadet modtog Konsistorium under 11te September 1901 Indberetning om, at Bestyreren af det zoologiske Museums 3die Afdeling, Museumsinspektør, Dr. phil. *Fr. Meinert*, efter at han tidligere havde givet mundtlig Meddelelse om, at han agtede testamentarisk at skænke sin *videnskabelige Bogsamling* til Museet, under 9de s. M. havde tilskrevet Museet følgende: „Herved gives der Universitetets zoologiske Museum og navnlig dettes entomologiske, 3die, Afdeling Adgang til strax at udtage af mine naturhistoriske Bøger og Afhandlinger alle de Tidsskrifter, Værker og Afhandlinger, som fattes i Afdelingerne eller paa Museet, og som kunne have Interesse for det. For saa vidt de ikke strax udtages, kunne de dog mærkes med Museets Mærke som dette alt nu tilhørende“.

Konsistorium sendte ved Skrivelse af 21de s. M. Dr. Meinert Universitetets bedste Tak for og Paaskjønnelse af fornævnte Gave.

— I Skrivelse af 31te August 1901 indberettede Museumsraadet til Konsistorium, at Museet gennem Udenrigsministeriet havde modtaget en større *Samling tørrede Insekter fra den kgl. Konsul i Padang* (Sumatra) tilligemed en Anmodning om Underretning om Samlingens videnskabelige

Værd. Ifølge Museumsraadets Ønske indstillede Konsistorium i Skrivelse af 19de September s. A. til Kirke- og Undervisningsministeriet, at dette vilde henvende en særlig Taksigelses- og Paaskjønnelsesskrivelse for den mod Museet udviste Opmærksomhed og Velvillie gennem Udenrigsministeriet til den kgl. Konsul i Padang.

b. Erhvervelse af Konservator J. Scheels Samling af danske Fugle.

Fra Museumsraadet for det zoologiske Museum modtog Konsistorium under 19de September 1900 et Andragende om, at der maatte blive søgt en extraordinær Bevilling paa 2000 Kr. til Erhvervelse af den Konservator ved Museet J. E. C. Scheel tilhørende Samling af danske Fugle.

Konsistorium indstillede i Skrivelse af 6te December s. A., idet det vedlagde en Erklæring fra Universitetets Kvæstor, at Bevillingen søgtes paa Finanslovsforslaget for 1901—1902. Sagen blev imidlertid først optaget paa Finanslovsforslaget for 1902—1903, paa hvilket der blev opført 2000 Kr. extraordinært paa Universitetets Udgiftspost 3. c, det zoologiske Museum, idet der i Anmærkningerne blandt andet blev bemærket. Det fremgik af Andragendet, at Museet, for saa vidt angik de danske Fugle, ikkun ufuldkomment havde naaet at løse den det ved Lov af 29de December 1862 § 1 blandt andet stillede Opgave at anlægge og udvikle Samlinger, der tjene til at oplyse, saa fuldkomment som muligt, Landets Naturforhold og navnlig for Dyrerigets Vedkommende fremstille saavel Arterne som disses Udvikling. Et Fremskridt til Efterkommelse af det saaledes givne Paalæg skete som Følge af den i Budgettet for 1886—87, jfr. Rigsdagstidende 1885—86 Tillæg A. Sp. 751—52 optagne extraordinære Bevilling af 1600 Kr. til Erhvervelse af 2de Samlinger af Fugleskind og en Samling af Fugleæg fra Fabrikejer Alfred Benzons Dødsbo, idet der under denne Erhvervelse var indbefattet en Samling af 82 Skind af Fugle (eller tildels udstoppede Fugle) fra Danmark og dets nordlige Bilande og en Samling af Fugleæg, repræsenterende 92 Arter, paa ganske enkelte Undtagelser nær af danske eller nordiske Fugle eller dog af Fugle, som kunne forekomme i Danmark. Efter en for nogle Aar siden sket Omordning af Museets danske Fugle-Samling havde der nu en særdeles smuk Samling af virkelig danske Fugle, næsten alle godt udstoppede og vel bevarede, men der savnedes endnu meget af det, hvorpaa der maatte lægges stor Vægt, nemlig Rækker af Fugle af hver enkelt Art til at vise de forskellige Dragter, Racer o. s. v. Samlingen af Skind, henlagte i Skuffer, var endnu forholdsvis lille, og det var yderst lidt, hvad der hidtil var bragt til Veje til Oplysning om de danske Fugles Udvikling fra de tidlige Fostertrin opefter. De foran fremhævede Mangler var der nu en Lejlighed til i en ikke ringe Grad at afhjælpe, idet Konservator Scheel havde tilbudt Museet sin i en længere Aarrække tilvejebragte Samling af danske Fugle for den i Forhold til dens Omfang og Beskaffenhed lave Kjøbesum af 2000 Kr. Denne Samling omfattede 450 udstoppede Fugle, som næsten alle vare særdeles smukt udførte — deriblandt flere Sjældenheder — omtrent 550 vel bevarede Skind — tildels paa Omraader, hvor Museet hidtil var fattigt, saaledes i Rovfuglenes Gruppe —, 350 Fugle —

Fostre eller smaa Unger i Spiritus — for en væsentlig Del opstillede i Cylinderglas —, 250 Skeletter og 50 Reder. For en væsentlig Forøgelse af Museets Samling af *grønlandske* Fugle var der bleven sørget ved en extraordinær Bevilling af 1500 Kr. paa Finansloven for 1898—99 til Kjøb af Inspektør E. Fenckers Samling, jfr. Rigsdagstidende 1897—98 Tillæg B. Sp. 457—60. Ogsaa den her søgte Bevilling til Forøgelse af Museets Samling af egentlig danske Fugle turde antages at fortjene Imødekommen, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1097—98.

Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1902—1903.

c. Bevilling til Anskaffelse af Skabe til Museet.

Fra Museumsraadet for Universitetets zoologiske Museum modtog Konsistorium under 31te Januar 1902 et Andragende fra Professor zoologiæ, Dr. phil. H. Jungersen om en extraordinær Bevilling paa 600 Kr. til Anskaffelse af 2 Skabe til Museets 1ste Afdeling.

Professor Jungersen oplyste i sit Andragende, at Forholdene ved Museet allerede længe havde stillet sig saaledes, at det i al Almindelighed var vanskeligt at skaffe Plads til større Forøgelser; men ganske overordentlig steg Vanskeligheden, naar der var Tale om at anbringe saadanne større Museumsstykker, som henhørte under Museets 1ste eller Hvirveldyr-Afdeling, hvor Pladsmangelen i højeste Grad var følelig. Naar der her blev tilbudt store Museumsstykker til Kjøb eller som Bytte, var man som oftest nødt til at give et Afslag, selv om det drejede sig om Former, som det, blandt andet af Hensyn til det besøgende Publikum, vilde være i høj Grad ønskeligt at erhverve; men naar saadanne Stykker blev tilbudt som Gave, stillede Sagen sig jo i Virkeligheden saaledes, at man ikke vilde kunne forsvare at afvise dem. I Efteraaret havde Museet modtaget som Gave fra en Landsmand i Indien, Hr. F. A. Møller i Kukiar, Hovedskal og Skind af den store indiske Vild-Oxe, Gawren; det var aabenbart Giverens Ønske, at dette Dyr, som kun faa Museer kunde fremvise, skulde opstilles udstoppet i vort Museum, hvor det, hvis det havde været fejlfrit og kunde opstilles heldigt, vilde have været et Pragtstykke; væsentlig fordi det for Tiden var umuligt at skaffe Plads, tildels ganske vist ogsaa paa Grund af Mangler ved Skindets Opbevaringstilstand, blev Udstopningen opsat indtil videre. Men netop i disse Dage var Spørgsmaalet om at skaffe Plads atter blevet brændende, og Nødvendigheden deraf syntes nu tvingende. I zoologisk Have var nemlig Yak-Oxen død, og den var bleven givet til Museet. Her var denne karakteristiske og højst ejendommelige Oxeform hidtil kun repræsenteret af et andet mindre godt Skelet; men den burde tillige være udstillet udstoppet. Dette Savn vilde altsaa nu være afhjulpet, hvis der kunde skaffes Plads til saa stort et Stykke. En tættere Sammenstilling i Skabene af de alt opstillede Dyreformer kunde i dette Tilfælde ikke føre til Maalet; der fordredes en omfattende Udflytning af en Del af Indholdet i de store Skabe; men Museet havde ingen Skabe til at optage de udflyttede Stykker og desværre heller ingen Plads, hvor nye Skabe kunde anbringes paa en saadan Maade,

at deres Indhold egentlig kunde komme til sin Ret. Den eneste Vej, der kunde gaas, var den, som man allerede tidligere var slaaet ind paa, nemlig at anbringe nye Skabe ovenpaa de ældre i Stueetagens Gallerier omkring Hallen, og deri anbringe de mindre og mellemstore Stykker, som maatte vige Pladsen for de store. Ved særlige Bevillinger paa Finanslovene 1893—94 og 1895—96, jfr. Rigsdagstidende 1894—95 Tillæg B. Sp. 923—26, vare 4 saadanne Overskabe anskaffede, og det blev alt den Gang angivet, at man ad Aare vilde blive nødt til at fortsætte paa samme Maade. I Hallens vestre, korte Galleri havde det ene af de to store Vægskabe et saadant Overskab, det andet, som skulde være symmetrisk dermed, derimod ikke; i det sydlige lange Galleri havde de to Skabe paa den ene Side af Hovedopgangen Overskabe, men paa den modsatte Side kun det ene. Alene af Hensyn til Hallens Skønhed burde de manglende Overskabe anbringes; men blot for at kunne opstille det ene af de ovennævnte to Stykker (Yak-Oxen), var et Overskab i det vestre Galleri absolut nødvendigt. Dette Skab vilde koste 300 Kr.; et Overskab til i det sydlige Galleri vilde ligeledes koste 300 Kr., ialt altsaa 600 Kr. Grunden til, at dette Andragende nu fremsattes, var den, at der strax maatte tages Bestemmelse med Hensyn til Udstopning af Yak-Oxen; medens Huden var frisk, kunde man nemlig vente at opnaa en fejlfri Udstopning, d. v. s. en god og naturtro Gjengivelse af Dyrets ydre Form. Alle Forholdsregler til Behandlingen i dette Øjemed vare allerede truffene, og saafremt der ikke nu kunde skaffes Opstillingsplads til Veje, maatte dette Stykke indtil videre hensættes enten paa et Loftsrum, hvor det næppe vilde kunne værnes mod Angreb af Møl og Klaner, eller i et Kjælderrum, hvor det truedes med Ødelæggelse af Fugtighed. Disse uheldige Eventualiteter vilde undgaas, saafremt Bevillingen kunde gives paa den kommende Finanslov, idet Arbejdet med at udføre og anbringe Skabene vilde kunne fuldendes i passende Tid.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling i Skrivelse af 1ste Februar 1902 blev der af Ministeriet stillet Ændringsforslag til 3die Behandling i Folkethinget af Finanslovforslaget for 1902—1903 om Optagelse af et ekstraordinært Beløb paa 600 Kr. paa Universitetets Udgiftspost 3. c., det zoologiske Museum, til Anskaffelse af 2 Skabe. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg B. Sp. 975—76 og 1131—32, vedtaget af Rigsdagen og Beløbet bevilget paa Finansloven for 1902—1903.

d. Personlige Forhold vedrørende det zoologiske Museum m. m.

I Henhold til et Andragende fra Museumsraadet for zoologisk Museum blev det, efter Konsistoriums Indstilling af 19de Oktober 1901, ved Ministeriets Skrivelse af 24de s. M. bevilget, at den for Finansaaret tilbageværende Del, 312 Kr., af den under 6te Juli 1901 afdøde Konservator ved Museet Løvendals Lønning, 468 Kr., maanedsvist maatte udbetales til Bestyreren af Museets 3die Afdeling til dermed at lønne en Mand til Udførelse af det afdøde Konservator Løvendal tidligere paahvilende Arbejde indenfor Afdelingen.

Under 19de Oktober s. A. indsendte Konsistorium et af Museumsraadet og Universitetets Kvæstor anbefalet Andragende fra Bestyreren af Museets 3die Afdeling, Dr. Fr. Meinert om, at der maatte blive oprettet en fast Assistentplads ved Afdelingen til Erstatning for den ved Konservator Løvendals Død ledigblevne Stilling. Dr. Meinert oplyste, at afdøde Konservator Løvendals Lønning udgjorde 468 Kr. — foruden et bortfaldet personligt Tillæg af 400 Kr. — og mente, at Afdelingen — da den nød et ekstraordinært Tilskud af 1000 Kr. til Fuldendelsen af de danske Samlingers Sammendragning og 2000 Kr. til den Westermannske Samlings Sammendragning med Generalsamlingen — for Tiden vilde kunne nøjes med, at Konservatorpladsen omdannedes til en fast Assistentplads med en Arbejdstid af 12 Timer ugentlig, og foreslog at Lønningen for Pladsen sattes til 600 Kr. aarlig, saaledes at der vilde udfordres en yderligere Bevilling af 132 Kr. aarlig. Konsistorium indstillede, at der ved Ændringsforslag til Finanslovforslaget for 1902—1903 søgtes en Forhøjelse af Universitetets Udgiftspost 1. d., den samlede Lønningssum, med 132 Kr.

Ved Skrivelse af 30te s. M. meddelte Ministeriet Konsistorium, at det, i alt Fald saa længe de ekstraordinære Tilskud til Ordningen og Sammenarbejdningen af de under fornævnte Afdeling hørende Samlinger vedvarede, ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at stille Forslag om Ansættelse af en Assistent ved Samlingen.

Efter Museumsraadets Indstillinger udnævnte Konsistorium under 13de November 1901 Mag. sc. *Søren Jensen* til Konservator ved Museets 3die Afdeling fra 1ste s. M. at regne, og, efter at Mag. sc. Jensen den 13de Februar 1902 var afgaaet ved Døden, under 19de Marts s. A. Mag. sc. *Adam Giede Bøving* til Konservator fra 1ste Maj s. A.

— Under 2den Maj 1902 indberettede Professor, Dr. H. Jungersen, at han havde antaget Dr. phil. *Ole Theodor Jensen Mortensen* til den paa Finansloven for 1902—1903 bevilgede Stilling som Assistent for Professoren i Zoologi, jfr. Univ. Aarb. f. 1900—1901 S. 737—51.

3. Det mineralogiske Museum.

a. Anskaffelse af et Projektionsapparat med Mikroskop og Indlæggelse af elektrisk Lys i Museet.

Fra det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet modtog Konsistorium under 31te Maj 1902 et Andragende fra Professor mineralogiæ, Dr. phil. N. V. Ussing om, at der maatte blive indlagt elektrisk Lys i Universitetets mineralogiske Museum til Brug ved Undervisningen og ved de mineralogiske Undersøgelser samt anskaffet og installeret en til den mineralogiske og geologiske Undervisning tjenlig Projektionsindretning med Mikroskop og anskaffet og opsat Rulleskodder til at gjøre Auditoriet mørkt.

Professor Ussing udtalte i sit Andragende, at Hovedøjemedet med den ønskede Forandring var Opnaaelsen af en væsentlig Forbedring i Undervisningsmidlerne. I Geologi vilde her kunne gives en baade meget

fyldigere og for Eleverne langt lettere tilegnelig Undervisning med Hjælp af Projektionsapparatet end uden dette. Erfaringsmæssigt var det ikke muligt med de hidtil til Raadighed staaende Undervisningsmidler at give Flertallet af Eleverne nogen synderlig Forstaaelse af de geologiske Fænomener, der betinge Jordens Bygning og Udvikling; thi de Erfaringer, hvorpaa en saadan Forstaaelse maa støttes, maa for største Delen hentes fra fjerne Bjergegne, hvor man kan se dybt i Jordskorpens Sammensætning, og hvor de Naturkræfter, der omdanne Jorden, ere i fuld og i øjnefaldende Virksomhed. Hvad der i denne Retning kunde opnaas ved Benyttelsen af almindelige Forelæsningstegninger, var for lidt for Eleverne; ved Projektionsindretningen opnaaede man betydelig mere, idet man kunde forklare og gjennemgaa Naturen i talrige og nøjagtige fotografiske Gjen- givelser og saaledes i Geologien erholde et Undervisningsmiddel, der kunde sammenlignes med Experimenterne ved den elementære Undervisning i Kemi. For den mineralogiske og krystallografiske Undervisning maatte Projektionsapparatet være forsynet med Mikroskop, hvorved opnaaedes, at man paa en let Maade kunde give Eleverne Indsigt i Forhold, som ellers kun vilde kunne læres gennem langvarigt Arbejde af de enkelte Elever og under Anvendelsen af et stort Antal, tilsammenlagt langt kostbarere Instrumenter. Dette havde en saa meget større Betydning under danske Forhold, som Eleverne her saa godt som ikke havde Brug for andet end et Overblik over de mikroskopiske Forholds Betydning for Forstaaelsen af Krystallernes, Mineralernes og Stenarternes Dannelselse, medens de som Regel ikke havde Brug for og derfor heller ikke Tid til at øve sig i selv at arbejde med de herhen hørende Instrumenter. Anvendelsen af Projektionsapparater med elektrisk Lys var gennemført ved den mineralogiske og geologiske Undervisning ved de allerfleste Universiteter og andre højere Lærestalter i Udlandet, selv ved mange saadanne, hvor Antallet af Elever, som nyde Undervisning, var langt ringere end her (Elevantallet ved den geologiske Undervisning her var for Tiden omtrent 150 nye Elever aarlig). Den almindelige Anvendelse af Projektionsapparat i Udlandet bevirkede endvidere, at en stigende Del af det nødvendige geologiske Undervisningsmateriel ikke længere gik i Handelen i Form af Forelæsningstegninger, men kun som Diapositiver til Projektion, saaledes at det ogsaa derved Aar for Aar blev vanskeligere at undvære et Projektionsapparat.

Opstillingen af Projektionsapparatet medførte, at det blev nødvendigt at træffe Foranstaltning til at gjøre Auditoriet mørkt, saaledes at det nye Undervisningsmiddel kunde anvendes ved de almindelige Formiddagsforelæsninger, idet man kun i saa Fald kunde opnaa nogen virkelig Nytte af Apparatet. Den hertil nødvendige Foranstaltning, ogsaa til at gjøre Auditoriet tilstrækkeligt mørkt til de lyssvage mineralogiske Fremstillinger, var Anbringelsen af Rulleskodder af Bølgeblik, en Foranstaltning, som paa de Steder i Udlandet, hvor saadanne Skodder anvendtes, havde vist sig hensigtsmæssig. Almindelige Skodder kunde ikke anvendes, da de paa Grund af Vinduernes og Varmeapparaternes Anbringelsesmaade i Museets Auditorium vilde blive ikke blot uhensigtsmæssige, men ogsaa dyrere.

Professor Ussing foreslog derhos Indlæggelse af Elektricitet i Auditoriet og i Stueetagen under Auditoriet. I Auditoriet vilde elektrisk Lys være nødvendigt for Projektionsapparatets Skyld (til mineralogiske og krystallografiske Demonstrationer var ingen anden Lyskilde tilstrækkelig), og det vilde desuden her være af stor Nytte ved de i de senere Aar hyppige geologiske Eftermiddagsforelæsninger, ved hvilke der havde vist sig betydelige Ulemper ved den nuværende Gasbelysning. Indlæggelse af Elektricitet til de mineralogiske og krystallografiske Arbejdsrum i Museets Stueetage under Auditoriet vilde bringe væsentlige Fordele ved de videnskabelige Undersøgelser, og Trang dertil havde gjort sig gjældende i stigende Grad, efterhaanden som den almindelige Anvendelse af Elektricitet i Udlandet dér havde muliggjort Forbedringer i Instrumenterne og i Undersøgelsesmetoderne. Installation af elektrisk Lys og Projektionsapparat m. v. vilde ikke medføre nogen væsentligt forøget aarlig Udgift, saaledes at der ikke som Følge deraf vilde kræves nogen Forhøjelse af Museets Annuum.

I Henhold til Konsistoriums Indstilling af 25de Juni 1901 til Ministeriet blev der paa Finanslovforslaget for 1902—1903 under Udgiftspost 3. d., det mineralogisk—geognostiske Museum, optaget extraordinært 2246 Kr., nemlig 1225 Kr. til et Projektionsapparat med Mikroskop og 1021 Kr. til Rulleskodder, samt paa Universitetets Udgiftspost 9. a. 2., Hovedistandsættelser, 1154 Kr. til Indlæggelse af elektrisk Lys i Museet, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1099—1102 og 1117—18. Forslagene bleve vedtagne af Rigsdagen og Beløbene bevilgede paa Finansloven for 1902—1903.

b. *Forhøjelse af Museets Annuum med 800 Kr. til Rejseudgifter for Professor mineralogiæ og 300 Kr. til extraordinær Assistance.*

Det paa Universitetets Udgiftspost 3. d., det mineralogisk—geognostiske Museum, opførte ordinære Beløb blev paa Finanslovforslaget for 1902—1903 foreslaaet forhøjet med 800 Kr. for at sætte *Professor mineralogiæ* i Stand til at anvende dette Beløb *til Rejser*, navnlig i Indlandet, geologisk Øjemed. I Anmærkningerne til Finanslovforslaget blev bemærket, at en Bevilling paa 600 Kr. i dette Øjemed hidtil havde været givet paa Kontoen til Rejseunderstøttelser til Videnskabsmænd og Kunstnere, men foresloges overført til fornævnte Konto 3. d., hvor den paa Grund af sin Beskaffenhed formentlig rettest hørte hjemme. Det hidtil bevilgede Beløb foresloges forhøjet med 200 Kr., da Rejseudgifterne i de 30 Aar, siden Bevillingen første Gang blev given, vare stegne betydelig. Rejsernes Formaal var dels Indsamlinger af danske Forsteninger til Museet dels at give Eleverne Lejlighed til ved Selvsyn at gjøre sig bekendte med Lærestoffet, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg A. Sp. 1097—1100. Forslaget blev vedtaget af Rigsdagen og Beløbet optaget paa Finansloven for 1902—1903.

— Til 3die Behandling af Finanslovforslaget for 1902—1903 blev stillet Forslag om Forhøjelse et Beløbet paa Universitetets Udgiftspost 3. d., det mineralogisk—geognostiske Museum, med 300 Kr. til Kommune-

lærer Rosenkjær for extraordinær Assistance ved Museet, saaledes at der i Texten optoges følgende: „Heraf 300 Kr. som 1ste Del af en 5-aarig Bevilling paa 300 Kr. aarlig til Lønning af extraordinær Assistance“. I Anmærkningerne bemærkedes, at Bestyreren af Museet havde anholdt om, at der maatte blive søgt en midlertidig Bevilling paa 300 Kr. aarlig til Lønning af extraordinære Arbejder ved Museet. Det oplystes i saa Henseende, at der jævnlig forefaldt Udgravningsarbejder, som det i videnskabelig Henseende og særlig for et mineralogisk-geologisk Museum havde Interesse at følge nøje, uden at det dog i Forvejen var muligt at sige, naar og hvor saadant indtraf, og ligeledes uden at de af regelmæssigt Arbejde optagne Videnskabsmænd kunde tage sig deraf, især da Sager af den nævnte Art som Regel krævede et yderst langvarigt og møjsommeligt Arbejde, der endda kun gav Udsigt til Udbytte, naar det udførtes af en Mand med særligt Samlertalent. Følgen heraf var, at meget gik tabt, som kunde have været indsamlet til Nytte for Videnskaben, hvis en dertil egnet personlig Kraft havde taget sig af Sagen. Det mineralogiske Museum havde i de senere Aar havt en væsentlig Støtte i den nævnte Henseende i Kommunalærer H. N. Rosenkjær, som paa eget Initiativ og med stor Energi og utrættelig Flid havde kastet sig over Udgravningerne og dér fundet et Virkefelt for sin ualmindelige Samlerbegavelse; ligeledes havde han paa egen Haand skaffet sig de fornødne Kundskaber. Hvad han hidtil havde samlet, var af overordentlig Værdi og Interesse, og det vilde saa godt som alt være gaaet tabt, hvis han ikke havde været. Professor Ussing havde derfor udtalt, at det vilde være i høj Grad ønskeligt at give Lærer Rosenkjær et mindre Honorar, f. Ex. 300 Kr., for det utrættelige og langvarige Arbejde, han lagde og ønskede vedblivende at lægge i Sagen, det saa meget mere, som han uden et saadant Honorar næppe vilde kunne vedblive dermed. Ministeriet fandt det ønskeligt, at Andragendet blev imødekommet saaledes, at der for et Tidsrum af 5 Aar stilledes 300 Kr. aarlig til Disposition for Professor mineralogiæ i det paagjældende Øjemed. Forslaget blev tiltraadt af Folkethingets Finansudvalg, jfr. Rigsdagstidende 1901—1902 Tillæg B. Sp. 975—76 og 1131—34, vedtaget af Rigsdagen og Forhøjelsen optaget paa Finansloven for 1902—1903.

4. Universitetets kemiske Laboratorium.

Bestyreren af Laboratoriet, Professor, Dr. med. & phil. *Jul. Thomsen* blev under 22de Maj 1901 efter Ansøgning entlediget som Professor i Kemi ved Universitetet og Bestyrer af Laboratoriet, fra 1ste Oktober s. A. at regne, og midlertidig Docent, Dr. phil. *C. U. E. Petersen* blev under 23de Juli s. A. udnævnt til Professor i Kemi og Bestyrer af Laboratoriet, fra 1ste Oktober s. A. at regne, jfr. Univ. Aarb. f. 1900—1901 S. 701—2 og 820.

— Under 3die Oktober 1901 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Erklæring angaaende en Skrivelse, hvori Professor, Dr. *Jul. Thomsen* anmodede Ministeriet om at modtage som *Gave* til Universitetets kemiske

Laboratorium og Universitetets eventuelle fysiske Laboratorium *en Række videnskabelige Tidsskrifter* fra Kemiens og Fysikens Omraade, ialt ca. 1150 Bind (jfr. nærmere Beretningen for det kemiske Laboratorium i det følgende). Konsistorium udtalte i Skrivelse af 28de s. M. til Ministeriet, at Universitetet med Glæde modtog Professor Thomsens Tilbud, og anmodede Ministeriet om, at det vilde rette en Tak til Professor Thomsen for de af ham til Universitetet skænkede værdifulde Boggaver.

— Ved Skrivelse af 27de Januar 1902 bifaldt Ministeriet, efter Konsistoriums Indstilling, at der af Universitetets Udgiftspost 10, Forskjellige løbende og ekstraordinære Udgifter, maatte udredes et Beløb af 290 Kr. til Anskaffelsen af et Bogskab for det kemiske Laboratorium til Opstilling af de af Professor Jul. Thomsen skænkede Tidsskrifter, ialt 750 Bind.

— Cand. mag. & pharm. Chr. Fr. Petri fratraadte den 1ste Oktober 1901 Stillingen som 4de Assistent ved Laboratoriet; i hans Sted ansattes Mag. sc. *Margrethe Elisabeth Heiberg*.

— Da Laboratoriets 1ste Assistent, Cand. polyt. M. C. Harding fra 1ste Marts 1902 blev udnævnt til Inspektør ved den polytekniske Læreanstalt, rykkede fra 1ste April s. A. 2den, 3die og 4de Assistent, Cand. polyt. *A. G. Kirschner*, Mag. sc. *H. Chr. Winther* og Mag. sc. *Margrethe Elisabeth Heiberg* op henholdsvis som 1ste, 2den og 3die Assistent; som 4de Assistent ansattes Mag. sc. *Niels Janniksen Bjerrum*.

5. De lægevidenskabelige Instituter.

a. Universitetets Laboratorium for medicinsk Bakteriologi.

Paa Finansloven for 1902—1903 blev der efter et af det lægevidenskabelige Fakultet og Konsistorium anbefalet Andragende fra Professor, Dr. med. C. J. Salomonsen bevilget et Beløb af 16200 Kr. til Raadighed for den *seruntherapeutiske Afdeling* af Laboratoriet, derunder 6200 Kr. til Dækning af Merudgifter ved Driften i Finansaarene 1889—1900 og 1900—1901, jfr. Rigsdagstidende 1900—1901 Tillæg A. Sp. 1101—2, hvor det oplystes, at der, da det nye Seruminstitut vilde træde i Virksomhed i 1902, vilde være Mulighed for at spare noget af Beløbet for 1902—1903.

— Fra Bestyreren af Laboratoriet, Professor, Dr. med. C. J. Salomonsen modtog Konsistorium i September 1900 et Andragende om, at der maatte blive truffet en nærmere Ordning med Hensyn til Portnerstillingen i Ejendommen Ny Vestergade Nr. 11. Konsistorium bemærkede i Skrivelse af 18de September s. A. til Ministeriet, at det, efter at største Delen af denne Ejendom var taget i Brug for Laboratoriet og dettes Bestyrer havde faaet Embedsbolig i Ejendommen, maatte anse det for nødvendigt saavel af Hensyn til Laboratoriet som til dets Bestyrer, at Portnerstillingen ordnedes saaledes, at Laboratoriets Bestyrer blev Portnerens Overordnede, og anbefalede indtrængende, at der udstedtes en Instrux for Portneren ved Ejendommen, og at Professoren i Pathologi.

saa længe han havde Embedsbolig i Ejendommen, i Instruxen betegnedes som Portnerens nærmeste Overordnede.

Ministeriet sendte ved Skrivelse af 3die Oktober s. A. Konsistorium en Gjenpart af en Instrux for Portneren, og bemærkede, at naar det ikke havde fundet Anledning til at bestemme, at Professoren i Pathologi, saa længe han havde Bolig i Ejendommen, i Instruxen betegnedes som Portnerens nærmeste Overordnede, havde dette sin Grund i, at ogsaa andre Institutioner end det bakteriologiske Institut havde Lokaler i Ejendommen, og at Ministeriet derfor havde fundet det rettest, at Portneren sorterede direkte under Ministeriet.

I Henhold til et af Konsistorium under 10de November s. A. indsendt Andragende fra Professor Salomonsen, meddelte Ministeriet under 26de s. M., at den i Instruxen indeholdte Betegnelse af Portneren som Vicevært var bortfalden.

Fra Professor Salomonsen modtog Konsistorium under 6te November 1901 et Andragende, hvori han ansøgte om, at Ejendommen Ny Vestergade Nr. 11, hvori fornævnte Laboratorium havde Lokaler, fra Begyndelsen af Finansaaret 1902—1903 atter maatte blive henlagt under Universitetets Administration, og at den ved Laboratoriet ansatte Laboratorietjener maatte faa Bolig i Bygningens Portnerbolig, samtidig med at det paalagdes ham foruden Laboratoriearbejdet at besørge de sædvanlige Portnerforretninger.

Konsistorium bemærkede i Skrivelse af 28de s. M. til Ministeriet følgende. Ved Lov af 1ste April 1888 blev det bestemt, at der til Opførelse af forskellige Bygninger, deriblandt en Bygning for Universitetets kemiske Laboratorium — hvilket Laboratorium dengang havde Lokaler i den Universitetet tilhørende Ejendom Ny Vestergade Nr. 11 — kunde anvendes et Beløb af 970900 Kr. af *Universitetets* Midler. I Motiverne til Lovforslaget blev det udtrykkelig fremhævet, jfr. Rigsdagstidende 1887—88 Tillæg A. Sp. 2085, at „herved vilde den nuværende Bygning med Grund i Ny Vestergade, der er 3400 □ Alen stor, *blive disponibel for Universitetet*“.

I Anledning af et i 1890 fremkommet Forslag om at afhænde denne Ejendom til en farmaceutisk Lærestalt efter Laboratoriets Flytning til den nye Bygning, begjærede Ministeriet under 26de September s. A. en Udtalelse om, til hvilken Pris den nævnte Bygning med dertil hørende Grund kunde ansættes. I en af Konsistorium under 31te Oktober s. A. indsendt Erklæring fra Universitetets Kvæstor udtaltes det da, at efter de Oplysninger, der vare indhentede om Salg af en tilstødende Grund, og efter Datidens Priser paa Bygninger i det Kvarter, hvori Laboratoriebygningen er beliggende, maatte Bygningen med Grund efter Kvæstors Skjøn ansættes til *en Værdi af 200000 Kr.*, ved hvilken Ansættelse dog ikke var medtaget Laboratoriets Inventarium, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 778. Opførelsen af en Bygning for den farmaceutiske Lærestalt fandt imidlertid Sted paa en anden Grund.

Da det nye kemiske Laboratorium i Østervoldgade kunde ventet taget i Brug i Sommeren 1892, udbad Ministeriet sig under 8de Januar

s. A. en Erklæring fra Konsistorium med Hensyn til Benyttelsen af Bygningen i Ny Vestergade. Konsistorium indhentede i den Anledning Erklæringer fra Fakulteterne og bemærkede i Skrivelse af 12te September s. A. til Ministeriet, at Konsistorium, blandt de forskjellige Maader, paa hvilke fornævnte Bygning kunde tænkes anvendt til Universitetets Tarv, forment at maatte foretrække, at der under Forudsætning af, at den af Universitetet ønskede ordinære Professur i almindelig Pathologi blev oprettet, blev anbragt i Bygningen de fornødne Lokaler til et bakteriologisk Institut og i Forbindelse dermed en Embedsbolig for den eventuelle Professor. Ministeriet meddelte derefter under 21de s. M. Konsistorium, at det ansaa det for rettest, at Ministeriet selv tog fornævnte Ejendom i Besiddelse, og at det dels ikke for Tiden fandt Anledning til at tage nærmere Stilling til Spørgsmaalet om Ejendomsretten til den paagældende Ejendom, men vilde søge Udgifterne til Vedligeholdelse og Skatter m. m. afholdte af Statskassen indtil videre, dels heller ikke for Øjeblikket fandt Anledning til at træffe varig Bestemmelse om Brugen af Ejendommen, men i saa Henseende skulde have de i Konsistoriums Skrivelse fremsatte Ønsker i Erindring, jfr. Univ. Aarvog f. 1892—93 S. 305—6.

Bygningen blev derefter taget i Brug til de aarlige Kursus for Skolelæreres og -Lærerinders videre Uddannelse, Skolelærerexamenskommissionen og til det bakteriologiske Laboratorium, hvorhos der tillige blev indrettet en Lejebolig for Professoren i Pathologi — hvilken Bolig senere er blevet overladt denne Professor som Embedsbolig med Forpligtelse til at vedligeholde den og betale Skatter af den. Ved Behandlingen af Finanslovsforslaget for 1893—94 blev der stillet Forslag om Afholdelse af Vedligeholdelsesudgifter og Skatter m. v. vedrørende Ejendommen paa Ministeriets Budget, jfr. Rigsdagstidende 1892—93 Tillæg B. Sp. 321—24.

I Aarenes Løb havde Forholdene imidlertid medført, at det bakteriologiske Laboratorium, der oprindelig kun havde Plads i en mindre Del af Ejendommen, havde udvidet sig og for Tiden havde Lokaler i den største Del af Ejendommen, medens kun én anden Institution — Statens Lærerkursus — ved Siden heraf benyttede Ejendommen. Tillige havde det vist sig, at medens Universitetet i 1892 kun havde Brug for en Del af Lokalerne i Ejendommen i Ny Vestergade, havde det i den derefter forløbne Tid oftere maattet føle Trang til Lokaler, og Kravene til saadanne kunde ventes yderligere at ville voxe. I saa Henseende skulde nævnes: det histologisk-embryologiske Institut, til hvilket der havde maattet lejes Lokaler i en af Ministeriets Ejendomme i Stormgade, det psykofysiske Laboratorium, der havde indskrænkede Lokaler i Universitetets Ejendom i St. Pederstræde, det hygiejniske Laboratorium, der havde nogle smaa Lokaler i Kommunitetsbygningen ud mod Krystalgade, det filologisk-historiske Laboratorium, hvis Lokaler begyndte at blive for indskrænkede, Udvalget for folkelig Universitetsundervisning, der midlertidig benyttede to smaa, om Vinteren meget kolde og om Sommeren overhedede Kvistkamre ovenover Konsistoriums Forsamlingssal, Lokaler til et eventuelt Laboratorium for de juridiske Studerende. Til flere af disse Institutioner vilde det derfor om kortere Tid blive nødvendigt at søge Bevilling til Leje af Lo-

kaler. Der vilde heraf ses, at Universitetet nu vilde have god Brug for alle Lokaler i Ejendommen Nr. 11 i Ny Vestergade, og at der vilde være god Grund til, at Brugen af samtlige Lokaler atter overlodes Universitetet.

For saa vidt Ministeriet af Hensyn til de i Ejendommen indrettede Lokaliteter for Statens Lærerkursus maatte finde en saadan Ordning i sin hele Udstrækning betænkelig og anse det for ønskeligt, at fornævnte Kursus fremdeles eller dog indtil videre benyttede Lokalerne, syntes dette ogsaa at kunne finde Sted under Universitetets Administration af Ejendommen.

Endelig skulde Konsistorium henvise til de af det bakteriologiske Laboratoriums Bestyrer fremdragne usædvanlige Administrationsforhold ved Ejendommen, hvor der boede en ham uvedkommende Portner, medens han — i Modsætning til andre Laboratoriebestyrere — ikke havde nogen ved Laboratoriet ansat Bestillingsmand boende i Ejendommen, hvilket ved et Laboratorium, der krævede Tilsyn baade Dag og Nat, var til allerstørste Géne. De nuværende Portnerforhold havde vist sig vanskelige, ogsaa efter den af Ministeriet senest truffne Ordning. Konsistorium anbefalede derfor varmt Professor Salomonsens Forslag.

Ved Skrivelse af 28de December 1901 meddelte Ministeriet Konsistorium, at Ministeriet ikke for Tiden ønskede at tage Bestemmelse med Hensyn til Spørgsmaalet om Ejendomsretten til fornævnte Ejendom. Ministeriet tilføjede, at det havde truffet Foranstaltning til, at den nuværende Portner til April Flyttedag 1902 fraflyttede Portnerboligen og ansattes i en anden Stilling.

Under 9de Januar 1902 meddelte Ministeriet Konsistorium, at det bifaldt, at den ved fornævnte Laboratorium ansatte Laboratorietjener maatte faa Bolig i Bygningens nuværende Portnerbolig fra April Flyttedag s. A. samt et aarligt Beløb af 80 Kr. af den paa § 21 VI. B. 4. til Vedligeholdelse m. m. vedrørende den nævnte Ejendom bevilgede Sum i Godtgjørelse for Brændsels- og Belysningsudgifter, imod at han besørgede Portnertjenesten i Ejendommen. Sidstnævnte Beløb vilde blive udbetalt med 40 Kr. halvaarsvis bagud den 1ste Oktober og den 1ste April.

b. *Forskjellige Sager.*

Ved Skrivelse af 28de Juni 1902 bifaldt Ministeriet efter Konsistoriums Indstilling, at det mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten tillodes at overskride det for Finansaaret 1901—1902 under Universitetets Udgiftspost 4, særegne Udgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, bevilgede Beløb 10370 Kr., og særlig de herunder til ordinære Udgifter bevilgede 6200 Kr., med 415 Kr. 96 Øre. Overskridelsen hidrørte særlig fra Udgifter til Kogegas og Belysningselektricitet paa Grund af de Studerendes store Benyttelse af det pathologisk-anatomiske og det farmakologiske Institut.

— Efter det lægevidenskabelige Fakultets og Konsistoriums Indstilling meddelte Ministeriet ved Skrivelse af 13de Maj 1902 Tilladelse til, at det paa Universitetets Udgiftspost 7. f., Bidrag til *poliklinisk Under-*

visning i Fødselsvidenskab, for Finansaaret 1901—1902 bevilgede Beløb af 300 Kr. overskredes med 50 Kr. 80 Øre mod fornøden Forklaring i Regnskabsoversigten.

VIII. Universitetets Forhold ud ad til.

1. Indbydelser til fremmede Universiteters Jubelfester m. m.

Fra *Universitetet i Manchester* modtog Københavns Universitet i Januar 1902 en Indbydelse til at lade sig repræsentere ved førstnævnte Universitets 50 Aars Jubelfest i Marts s. A. Københavns Universitet sendte ingen Repræsentant, men følgende Hilsen:

Rector Senatusque
Universitatis Hauniensis
Collegio Owensi in Universitate Victoriensi
apud Mancunienses
S. P. D.

Gratissimas Vestras accepimus litteras, quibus nobis nuntiaſtis Collegium Vestrum, decimo iam lustro completo, a. d. IV Id Mart. h. a. ferias iubilaeas acturum esse, et nos quoque invitastis ut unum e nobis legatum mitteremus, qui his feriis interesset. Vellemus equidem liberalissimae Vestrae invitationi obsequi nobis liceret. Cum autem pluribus de causis fieri non possit, ut coram adsimus, nihil aliud nobis relinquitur, quam ut absentes Collegio Vestro per litteras congratulemur votaſque faciamus, ut sempiterna artium optimarum laude floreat.

Dabamus Hauniae a. d. IV. Non. Mart. a. MDCCCCH.

— I Anledning af en Indbydelse fra *Universitetet i Sidney* til dette Universitets 50 Aars Stiftelsesfest i September 1902 sendte Københavns Universitet følgende Hilsen:

Universitas Hauniensis
Universitati Sydneiensi
S. P. D.

Gratissimis animis litteras vestras accepimus, quibus nos certiores fecistis Academiam vestram ob quinquaginta annos feliciter peractos sollemnia celebraturam esse, et nos invitavistis ut aliquem ex coetu nostro mitteremus, qui praesens vobis gratularetur. Vellemus equidem, pro communium studiorum vinculis quibus scholae nostrae inter se coniunctae sunt, liceret nobis unum e nostris ad vos adlegare participem gaudii vestri et interpretem admirationis nostrae, quod Academia vestra in remotissima orbis parte sita, quo recentissimis demum saeculis cultura antiqua plane penetraverit, tam vivido florueret vigore tantaſque gloria studia liberalia coluerit, ut iam per decem lustra lux scientiae sub australi quoque polo laeto splendeat fulgore. Immenso tamen terrae marisque spatio interiecto impediti quominus liberalissimae invitationi vestrae obsequamur, per litteras vobis benevolentissimis animis congratulamur votaſque facimus ut in posterum quoque Universitas Sydneiensi omnium bonarum scientiarum artiumque gloria excellat.

Dabamus Hauniae, die XXX Junii, MDCCCCH.